

Antwoordmodel: Expert Ongelijkheid

Het crisisteam is samengesteld. Jij bent als expert ongelijkheid ingevlogen om de ongelijkheid in Brazilië aan te pakken. De deskundigheid die jij inbrengt is van onschatbare waarde. In deze opdracht ga jij je expertise verder uitbouwen. Het doel hiervan is dat jij na afloop van deze opdracht aan je twee andere collega deskundigen kan uitleggen welke ontwikkelingen bepalend zijn voor de ongelijkheid onder de Braziliaanse bevolking en welke maatregelen je hiervoor moet treffen om de ongelijkheid aan te pakken.

Dit ga jij doen door aan de hand van onderstaande opdrachten een beter beeld te krijgen van de sociale ongelijkheid in Zuid-Amerika en van Brazilië. Op basis van deze opdrachten schrijf je aan het einde een kort stuk waarin jij ingaat op:

- 1. Probleem:** waarom is er sprake van ongelijkheid in Brazilië? Waaruit blijkt dat? Welke ontwikkelingen zijn hiervoor bepalend?
- 2. Maatregelen:** welke maatregelen stel jij nu voor om deze problemen op te lossen?

Pen en papier ligt voor je klaar. **Aan de slag en succes!**

F Lees bron 1 en beantwoord daarna opdracht 1.

Bron 1 – Arm en Rijk

Waarom zijn sommige landen rijk en andere arm? De oorzaken moet je soms zoeken in het land zelf (interne oorzaken) en soms erbuiten (externe oorzaken). Wanneer in één land veel negatieve factoren samenkomen, is de kans op armoede onder de bevolking groter.

Je kunt de interne oorzaken onderscheiden in twee categorieën.

1. Natuurlijke oorzaken;

- De natuur zit mee of tegen. Een land heeft een voorsprong als het vruchtbaar is, niet te bergachtig, met voldoende neerslag en veel natuurlijke hulpbronnen.

2. Menselijke oorzaken.

- Het politieke systeem, de wijze waarop het land wordt bestuurd. Arme landen worden slecht bestuurd, zijn weinig democratisch en kenmerken zich door corruptie en vriendjespolitiek. De kleine bovenlaag, de elite, onderdrukt de bevolking om de macht en rijkdom te behouden. Onvrijheid doodt elke initiatief en remt zo de vooruitgang. In een democratische rechtsstaat is meer vrijheid, privébezit wordt gestimuleerd. Een krachtige overheid zorgt voor rust en belangrijke basisvoorzieningen zoals infrastructuur, gezondheidszorg en onderwijs. Iedereen, niet alleen een kleine groep, heeft de kans rijker te worden. Het verschil in ontwikkeling tussen het dictatoriale Noord-Korea en Zuid-Korea wordt hierdoor verklaard.

Vervolg Bron 1 – Ontwikkeling

- Mate van ongelijkheid. Als een land zich economisch ontwikkelt, neemt de sociale ongelijkheid toe. Sommige groepen profiteren meer van de groeiende welvaart dan anderen. Sociale ongelijkheid druk je uit met de Gini-Coëfficiënt. Grote ongelijkheid in combinatie met een grote groep jongeren zonder uitzicht op werk kan leiden tot ernstige onrust in een land. In zo'n land blijven toeristen weg en haken buitenlandse investeerders af.

Opdracht 1. Arm en rijk in Brazilië

Bij de beantwoording van de vraag waarom sommige landen rijk zijn en andere arm, spelen interne factoren een belangrijke rol. In de tabel wordt een aantal factoren genoemd waarom een land arm is.

Interne factor	Omschrijving
A natuur	1 piramidevorm
B ligging	2 hoge gini-coëfficiënt
C politiek systeem	3 weinig hulpbronnen
D bevolkingsopbouw	4 geïsoleerd
E ongelijkheid	5 onveiligheid

a) Koppel deze aan de juiste omschrijving. Combineer letters en cijfers. Schrijf het antwoord op dit antwoordblad op.

A = 3
B = 4
C = 5
D = 1
E = 2

Jij gaat nu de ongelijkheid in Brazilië in kaart brengen. In de volgende vragen ga jij aan de slag met de begrippen *ruimtelijke ongelijkheid* en *politieke systeem*.

F Lees bron 2 en beantwoord daarna vraag 1b

Bron 2 – Ruimtelijke ongelijkheid

Tijdens de koloniale periode werden enkele miljoenen Afrikanen als slaaf naar Brazilië getransporteerd. De blanke bevolking beschouwde de Afrikanen als een minderwaardig volk, ook na afschaffing van de slavernij in 1888. In die racistische cultuur hebben de circa 10 miljoen Afro-Brazilianen tot op heden een ondergeschikte sociaaleconomische positie. Daarmee kent ruimtelijke ongelijkheid in Brazilië een etnisch patroon: de blanken zijn het rijkst, gevolgd door de mestiezen, mulatten en andere etnische menggroepen, en onderaan de ladder staan de Afro-Brazilianen en de inheemse bevolkingsgroepen.

b) Gebruik bron 2 en Bekijk GB 230H, GB231D en GB231E (55^e editie)

Leg met behulp van deze kaarten uit *waarom* de sociale ongelijkheid in Rio de Janeiro zo groot is. Beschrijf in je antwoord het verband tussen het inkomen en de verspreiding van de bevolkingsgroepen.

De sociale ongelijkheid in Rio de Janeiro is groot (0,50-0,52). Dat is op kaartblad 231^E terug te zien aan de ongelijkmatige verdeling van het inkomen over Rio de Janeiro; aan de kustgebieden waar overwegend blanke wonen, zijn de inkomens het groots en meer landinwaarts waar het aandeel blanken afneemt, neemt ook het inkomen af. Dit valt samen met wat er in bron 2 staat aangegeven dat de ruimtelijke ongelijkheid in Brazilië een etnisch patroon kent: de blanken zijn het rijkst: gevolgd door de mestiezen, mulatten en andere etnische menggroepen.

c) Het politieke systeem heeft veel invloed op de mate van sociale ongelijkheid. Brazilië kent sinds 2003 een sociaaldemocratische (linksgeoriënteerde) regering.

Welke invloed zal deze regering hebben op de sociale ongelijkheid in Brazilië? Onderbouw je antwoord met een kaart uit GB 225.

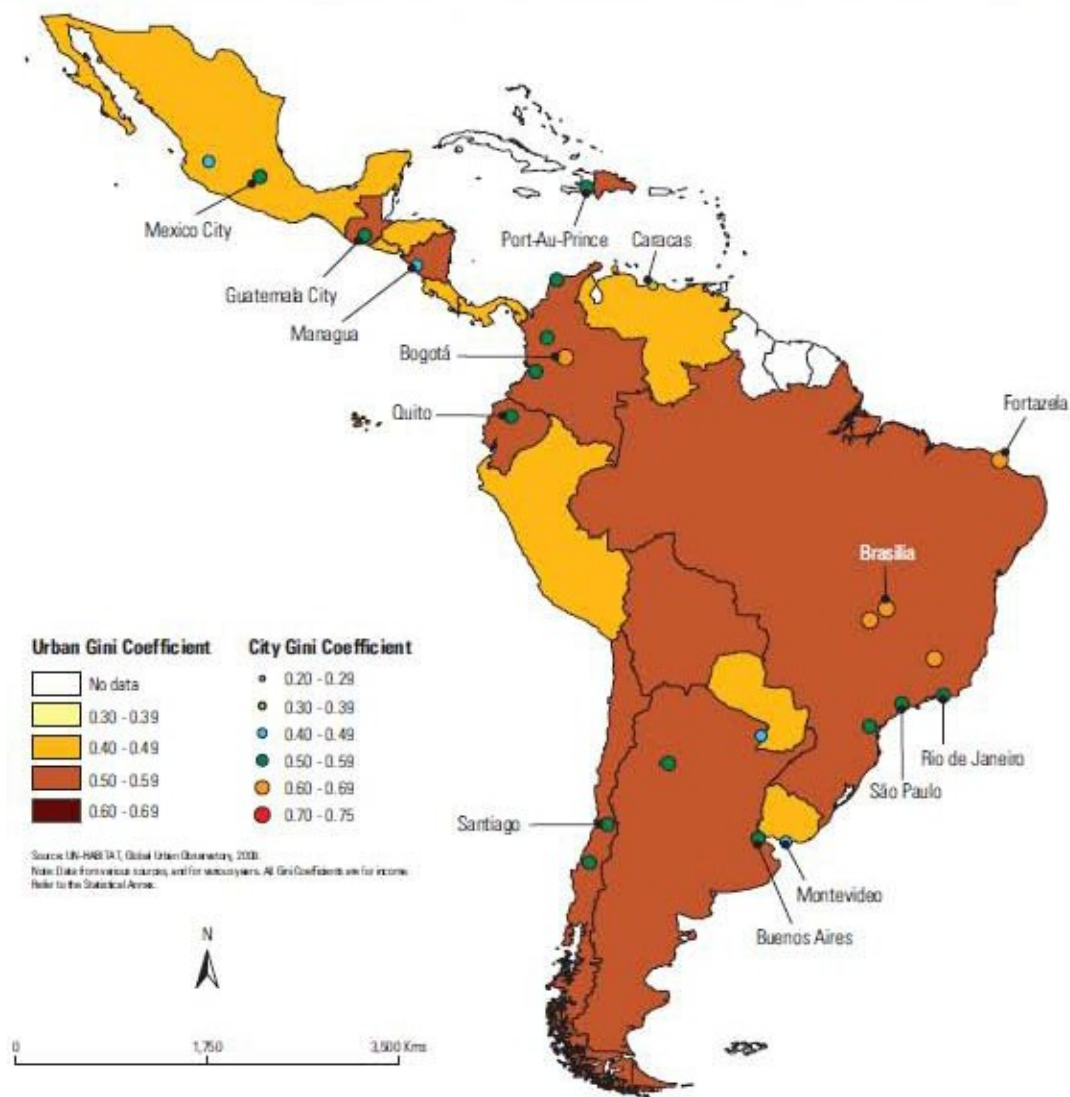
Deze regering zal het aantal inwoners van Brazilië dat onder de armoedegrens leeft willen verminderen, door bijvoorbeeld het inkomen te verhogen. Gevolg: inkomensongelijkheid wordt minder groot. Kaartblad 225F.

Jij gaat nu de ongelijkheid van Brazilië met behulp van de gini-coëfficiënt in kaart brengen.

F *Bekijk het kaartje op de volgende pagina, leg het blad met de titel 'GINI-COËFFICIËNT INTEKEN' klaar en beantwoord vervolgens vraag d.*

d) Met de gini-coëfficiënt geef je de sociale ongelijkheid aan. Het is een getal tussen 0 en 1. Bij 0 heeft iedereen hetzelfde inkomen. Bij 1 heeft één persoon al het inkomen en de rest niet.

Vul op het blad 'GINI-COËFFICIËNT INTEKEN' grafiek 1: 'ongelijkheid in Brazilië' de gini-coëfficiënt voor Brasilia, Rio de Janeiro en Fortaleza in. Sao Paulo is al voor je ingevuld.

e) Vul nu op hetzelfde blad 'GINI-COËFFICIËNT INTEKEN' grafiek 2: 'ongelijkheid in Zuid-Amerika' de gini-coëfficiënt in voor Brazilië, Uruguay, Paraguay en Peru.

Jij hebt nu de sociale ongelijkheid in Brazilië, en tussen Brazilië, Uruguay, Paraguay en Peru in kaart gebracht. Een van de verklaringen hiertoe is goed bestuur. Voor een land of stad speelt goed bestuur een cruciale rol in de ontwikkeling hiervan.

f) Noem vier kenmerken waaraan je kunt zien dat een land goed wordt bestuurd.

BNP
 Onderwijs
 Gezondheidszorg
 Gini-coëfficiënt

Jij gaat nu verklaringen zoeken voor het verschil in welvaart tussen Brazilië en Paraguay.

g) Bekijk GB 226 en 267

F *Bepaal wat de verschillen in natuurlijke omstandigheden zijn tussen Brazilië en Paraguay en vul dat in onderstaande tabel in.*

Kenmerken	Brazilië	Paraguay
Bnp/hoofd	11.608€	5.844€
Natuurlijke hulpbronnen	Suikerriet, koffie, bananen	Suikerriet, Soja
Mate van vrijheid	--	-
Politieke stabiliteit	Laag/gemiddeld	Laag/gemiddeld
Beheersing corruptie	Laag/gemiddeld	laag
Doelmatigheid bestuur	Laag/gemiddeld	Laag/gemiddeld
Ligging	Kustgebied, aantrekkelijk	Landinwaarts 'locked-in'

g) Bekijk GB 267.

F *Bekijk op deze kaart het verschil in politieke situatie tussen deze twee landen. Vul vervolgens de ontbrekende gegevens in de tabel in.*

h) Geef nu op basis van de gegevens een verklaring voor het verschil in welvaart.

Vergelijkbaar. Motivatie leerling

Opdracht 2. Formuleren advies

Als expert 'ongelijkheid' heb jij nu een beter beeld gevormd van de ongelijkheid in Brazilië. Jij gaat nu met behulp van de verzamelde informatie je twee collega deskundigen adviseren hoe jij de ongelijkheid in Brazilië wil aanpakken.

F Schrijf op basis van je verzamelde informatie (gini-coefficient, vergelijking Brazilië en Paraguay en getrokken verklaringen) een kort advies naar je collega deskundigen. Ga daarbij in op:

1. **Probleem:** waarom is er sprake van ongelijkheid in Brazilië? Waaruit blijkt dat? Welke ontwikkelingen zijn hiervoor bepalend?
2. **Maatregelen:** welke maatregelen stel jij nu voor om deze problemen op te lossen?

Schrijf je advies hieronder op.

PROBLEEM:

Eigen antwoord

MAATREGELEN:

Eigen antwoord